

# Azərbaycanın "yaşıl enerji" strategiyası COP29-un enerji təşəbbüslərinə cavab verir

**COP29 rəsmi olaraq öz enerji təşəbbüslərini də elan etdi. Xəbər verildiyi kimi, tədbirin Enerji Günü çərçivəsində bununla bağlı nazirlərin görüşü keçirildi və COP29-un üç mühüm enerji təşəbbüsü rəsmi təqdim olundu.**

Birinci təşəbbüs "COP29 qlobal enerji saxlama və şəbəkələr vədi" adlanır. "COP29 "yaşıl enerji" vədi: "Yaşıl enerji" zonaları və dəhlizləri" ikinci təşəbbüsdür. "COP29 Hidrogen Bəyannaməsi" isə üçüncü təşəbbüsü özündə ehtiva edir. Bəri başdan qeyd edək ki, bu təşəbbüslərin hər biri ilə bağlı Azərbaycanın deməyə sözü, daha dəqiq ifadə etsək, əməli işi və planları var.

"COP29 qlobal enerji saxlama və şəbəkələr vədi"nin öhdəliyi 2030-cu ilə qədər qlobal enerji saxlama sistemlərinin 1500 QVt gücünə çatdırılması və 25 milyon kilometr, 2040-cı ilə qədər isə əlavə 65 milyon kilometr elektrik şəbəkəsinin qurulması və ya təmir olunmasıdır. Bu vəd bərpaolunan enerji mənbələrinin istifadəsini təşviq edərək qlobal enerji sistemlərinin dayanıqlılığını təmin etmək məqsədini daşıyır.

"COP29 "yaşıl enerji" zonaları və dəhlizləri vədi" isə adından da görüldüyü kimi, qitələrarası və regionlararası "yaşıl enerji" zonalarının yaradılmasını nəzərdə tutur. Bu təşəbbüs BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri ilə uyğundur və iqtisadi inkişafı təşviq edir, resurslardan səmərəli istifadəni dəstəkləyir.

COP29 həmçinin təmiz hidrogen istehsalının artırılması, mövcud hidrogen istehsalında karbon tullantılarının sıfıra endirilməsi istiqamətində qlobal səyləri gücləndirməyə çağırır. Bu da öz əksini hidrogen haqqında COP29 Bəyannaməsində tapıb. Bu təşəbbüs "yaşıl iqtisadiyyat"a keçid prosesində qlobal bazarı stimullaşdırmaq və beynəlxalq standartların inkişafına dəstək verməyə xidmət edir.

Azərbaycanın "yaşıl gündəliyi"i də məhz bu təşəbbüslərlə səsləşir. Belə ki, ölkəmizin 2030-cu ilə qədər sosial-iqtisadi inkişafa dair beş milli prioritetindən biri "Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi" kimi müəyyən edilib. Bununla bağlı ətraf mühitin sağlamlaşdırılması, yaşılıqların bərpası və artırılması, su ehtiyatlarından və dayanıqlı enerji mənbələrindən səmərəli istifadənin təmin edilməsi istiqamətində ardıcıl iş aparılır. Azərbaycan baza ili (1990) ilə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istilik effekti yaradan qazların emissiyalarının 35 faiz, 2050-ci ilə qədər isə 40 faiz azaldılmasını hədəf kimi götürüb. İşğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikası dövlətimizin başçısı İlham Əliyev tərəfindən "yaşıl enerji" zonaları elan olunub. Azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma prosesində ətraf mühitin qorunması ən vacib məsələlərdəndir. Həmin ərazilərdə "ağıllı şəhər", "ağıllı kənd" kimi innovativ yanaşmalar tətbiq edilir, ekosistem bərpa

olunur. "Yaşıl enerji" növlərinin yaradılması və "yaşıl enerji"nin dünya bazarına nəqli Azərbaycanın enerji siyasətinin prioritetidir. Azərbaycan elektrik enerjisi istehsalının qoyuluş gücündə bərpaolunan enerji mənbələrinin payının 2030-cu ilə qədər 30 faizə çatdırılmasını hədəfləyir.

Ölkəmizin "yaşıl gündəliyi"i artıq hamıya bəllidir. Bərpaolunan enerjide texniki potensialımız quruda 135 gıqavat və dənizdə 157 gıqavat təşkil edir. Ötən il Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətinin tikdiyi 230 meqavatlıq "Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyası istifadəyə verilib. Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power" şirkəti isə hazırda 240 meqavatlıq külək enerjisi stansiyasını tikir. COP29 çərçivəsində Cəbrayıl rayonunda Birləşmiş Krallığın BP şirkəti ilə 240 meqavatlıq günəş-elektrik stansiyasının təməli qoyulub.

Beləliklə, bərpaolunan enerji layihələri getdikcə rayonlarımızı da əhatə edir. Bu il iyunun 4-də "Bakı-Ekspo" Mərkəzində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və "Yaşıl Enerji" sərgilərinin açılışı zamanı Prezident İlham Əliyev və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin sənaye və yüksək texnologiyalar naziri Sultan Əhməd Əl-Cabir Neftçala, Biləsuvar günəş-elektrik stansiyalarının və Abşeron-Qaradağ Külək-Elektrik Stansiyasının təməlini qoydular.

2030-cu ilə qədər ölkəmizdə təxminən 6 gıqavatlıq günəş, külək və hidroenerji stansiyalarının tikilməsi nəzərdə tutulur. Lakin bu, planlarımızın hamısı deyil, çünki 10 gıqavatlıq bərpaolunan enerji layihələri üzrə müqavilələr və anlaşma memorandumları imzalanıb.

COP29-un enerji təşəbbüslərinin elan olunduğu tədbirdə çıxış edən energetika naziri Pərviz Şahbazovun dediyi kimi: "Dünyanın iqlim və enerji yolunda tələpəli bir mərhələyə daxil olduğu bir vaxtda Azərbaycanın "yaşıl enerji" zonaları, "yaşıl enerji" dəhlizləri, enerji saxlama, şəbəkə infrastrukturunu və hidrogen sahəsindəki təşəbbüsləri qlobal iqlim hədəflərinə çatmaq üçün həlledici rol oynayır. Bu təşəbbüslər Azərbaycanı bərpaolunan enerjinin inkişafı və ixracında lider mövqeyə yüksəltməklə yanaşı, genişmiqyaslı ötürmə, uzaq potensial enerji mənbələrinin istehlak mərkəzləri ilə əlaqələndirilməsi, enerji təchizatı ilə tələbat arasında tarazlığın təmin edilməsi və böyük həcmdə "yaşıl enerji" güclərinin şəbəkəyə inteqrasiyası ilə qlobal miqyasda təmiz enerjinin inkişafını sürətləndirmək üçün unikal imkanlar yaradır. Çıxışda Azərbaycanın bu çağırışı da səsəndirilib: "COP29 hər birimizi bu öhdəliklərə qoşulmağa, enerji keçidimizi və iqlim fəaliyyətimizi gücləndirməyə və dünyamız üçün davamlı bir gələcək qurmaq naminə birliyə çağırır. Gəlin COP29-u əlamətdar bir dönüş nöqtəsinə çevirək və qlobal iqlim və enerji sözlərimizi yeni zirvələrə qaldıraaq".

**Flora SADIQLI,**  
*"Azərbaycan"*